

Täysistunto

Tiistai 8.10.2024 klo 14.00—19.26

9. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi liiketoimintakiellosta annetun lain 3 ja 21 §:n sekä kaupparekisterilain 20 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 81/2024 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 10/2024 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö TaVM 10/2024 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. — Yleiskeskustelu alkaa. Edustaja Puisto, esittelypuheenvuoro, olkaa hyvä.

Keskustelu

18.01 **Sakari Puisto ps** (esittelypuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Esittelen talousvaliokunnan yksimielisen mietinnön, jonka pohjana on hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi liiketoimintakiellosta annetun lain 3 §:n ja 21 §:n sekä kaupparekisterilain 20 §:n muuttamisesta.

Ehdotuksen mukaan liiketoimintakieltoa määrittäessä voitaisiin kokonaisarviossa huomioon ottaa myös Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa henkilölle määrätty kieltä harjoittaa liiketoimintaa tai osallistua liiketoimintaan, samoin kuin henkilön syyllistyminen liiketoiminnassa edellä tarkoitettussa valtiossa rikolliseen menettelyyn. Lisäksi säädettäisiin liiketoimintakieltoa koskevasta tietojenvaihdosta. Esityksessä ehdotetaan myös selvennettäväksi kaupparekisterilaissa Finanssivalvonnan kuulemisesta säädettyä. Esitys on osa niin sanottua digitalisointidirektiivillä muutetun yhtiöoikeusdirektiivin täytäntöönpanoa. Direktiivi edellyttää toisessa jäsenvaltiossa määrätyn liiketoimintakiellon huomioimista Suomessa ja liiketoimintakieltoja koskevaa jäsenvaltioitten välistä tietojenvaihtoa.

Arvoisa puhemies! Talousvaliokunta pitää hallituksen esitystä perusteltuna ja tarkoituksenmukaisena ja katsoo, että ehdotettu sääntely on välttämätöntä digitalisointidirektiivin täytäntöönpanon kannalta. Samalla sääntely on perusteltua lainsäädännön selkeyttämisen ja vaikuttavuuden turvaamiseksi ottaen huomioon yhteiskunnan ja rajat ylittävän talousrikollisuuden kehityssuunnat. Sääntelyllä voidaan osaltaan vastata tilanteisiin, joissa liiketoimintakieltoa pyritään kiertämään jatkamalla liiketoimintaa toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa sekä muussa rajat ylittävässä talousrikollisuudessa.

Valiokunta korostaa, että ehdotetun sääntelyn mukaan toisessa valtiossa määrätty liiketoimintakielto on ainoastaan osa tuomioistuimen kokonaisharkintaa punnittaessa liiketoimintakiellon määräämistä Suomessa liiketoiminnassa tapahtuneiden laiminlyöntien tai rikollisen menettelyn perusteella. Kyse ei siten ole itsenäisestä liiketoimintakiellon määräämisen perusteesta. Tämä on perusteltua erityisesti sen vuoksi, ettei jäsenvaltioiden liiketoi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 98/2024 vp

mintakieltoja koskevaa lainsäädäntöä ole harmonisoitu. Myös riittävän kattavan selvityksen saaminen muualla määrätyn kiellon perusteista voi olla haastavaa. Nämä seikat voivat toisaalta osaltaan heikentää nyt esitetyn sääntelyn merkitystä käytännössä.

Talousvaliokunta kiinnittää huomiota myös asiantuntijakuulemisessa esille tuotuun arvioon siitä, että liiketoimintakiellon määräämisen edellytyksien arvioimiseksi ja toisen jäsenvaltion määräämän kiellon huomioon ottamiseksi tulisi selvittää myös tietojärjestelmiä koskevia kysymyksiä. Tiedonsaantia ja erityisesti esitutkintaviranomaisen työskentelyä voisi edistää esimerkiksi yleiseurooppalaisen rekisterin ja/tai kyselymahdollisuuden käyttöönotto. Vaikka nyt tarkasteltavan yhtiöoikeusdirektiivin täytäntöönpanon yhteydessä ei ole mahdollista vaikuttaa uusiin rajat ylittäviin tiedonvaihtotapoihin, valiokunta pitää perusteltuna selvittää asiaa jatkossa.

Arvoisa puhemies! Siten talousvaliokunta puoltaa esitykseen sisältyvien lakiehdotusten hyväksymistä muuttamattomina.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Skinnari.

18.04 Ville Skinnari sd: Arvoisa puhemies! Kiitos talousvaliokunnan puheenjohtajalle ja talousvaliokunnalle arvokkaasta työstä. Hyvä, että eurooppalaista sääntelyä tehdään ja sitä tulee Suomeenkin.

Minä olisin oikeastaan käyttänyt tilaisuutta ja kysynyt talousvaliokunnan puheenjohtajalta, kun tietysti ihan aiheesta Suomi on tiukkana ja Suomi toimii. Kysymykseni liittyy finanssivalvontaan ja kahdesta syystä. Aika paljon tulee nyt tietoa maakunnista ja medioistakin, että liikepankit ovat joutuneet sulkemaan erityisesti ikäihmisten tilejä, koska heillä ei ole virallista henkilötodistusta. Näitä alkaa olla todella, todella paljon. Ongelma on meidänkin tiedossamme täällä eduskunnassa, mutta onko tämä sillä tasolla teidän tiedossanne ja vastuuministeriössä, valtiovarainministeriössä? Eli onko teillä ajatuksia, että voisitte käsitellä sitä esimerkiksi omana asiana, koska tuntuu nyt siltä, että ihan tämä tilannekuva Helsingissä ei ole sitä, mitä se on Imatralla tai Sodankylässä tai Vaasassa?

Myös toinen kysymys liittyy finanssivalvontaan. Kyllä tuolta markkinoilta tulee myös tietoa, että Suomeen on erittäin vaikea tulla yrittäjänä, Suomessa on erittäin vaikea avata pankkitiliä. On kerrottu, että tässä syynä olisi Euroopan unioni ja sen sääntely. No, ei muuten ole, koska muualla Euroopan unionin maissa se vielä onnistuu. Eli onko tässä nyt käynyt niin — vähän tuohon äskeiseen keskusteluun, kun täällä kovasti tiedolla johtamista nyt korostetaan — että on niin sanotusti vedetty överit? Suomi ei näyttäydy houkuttelevana, ja täällä ikäihmisillä, joilla ei ole passia tai virallista henkilötodistusta, sukulaiset ovat sitten hädissään yhteyksissä medioihin ja meihin päättäjiin, että näiden tilit suljetaan. Eli toivotavasti otatte tästä kopin yhdessä vastuuministerin kanssa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Puisto.

18.06 Sakari Puisto ps: Arvoisa puhemies! Itse asiassa meillä on talousvaliokunnassa tulossa omana asiana kuuleminen. Siinä me keskitytään peruspankkipalveluihin, ja tulokulmana ovat itse asiassa erityisesti viimeaikaiset häiriöt verkkopankkiasioissa. Mutta varmasti siinä yhteydessä voi kysyä myös tästä asiasta, tästä toisesta näkökulmasta. Itse olen ollut myös pankkivaltuuston jäsen tällä kaudella nyt sen puolitoista vuotta, ja myös siellä on näitä kysymyksiä esitetty ja on keskusteltu.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 98/2024 vp

Näin omana henkilökohtaisena kommenttina: olen myös kyllä joskus aika yllättynyt esimerkiksi erilaisesta dokumentaatiotasosta ja muusta, onko erilaisia rahanpesutulkintoja tai vastaavia viety liian pitkälle.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hamari.

18.07 **Lotta Hamari sd:** Arvoisa rouva puhemies! Kiitos valiokunnan puheenjohtajalle mietinnön esittelystä. Mietintöhän oli yksimielinen. Lähinnä haluan nostaa tässä esille vielä pöytäkirjaan Poliisihallituksen viestistä sen, että esitutkintaprosessia nopeuttaisi, jos tietoja olisi saatavissa etukäteen, ettei niitä tarvitsisi hakea oikeusapumääräyksen kautta, mikä lisää prosessin kestoja.

Sekä oikeusministeriö että Oikeusrekisterikeskus sanoivat, että tässä esityksessä oli huolia, mutta he tulivat kuulluiksi tähän lopulliseen esitykseen, mikä on hyvä asia.

Lisäksi valiokunnassa oli puhetta siitä, että ongelmallista on, että lainsäädäntö ei ole harmonisoitua jäsenmaissa.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 81/2024 vp sisältyvien 1. ja 2. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.